

Elija — Namba Cumi na Ine

Ulinganifu wa Kiunabii: Kutoka kwa Wamillerite hadi Future for America katika Roho ya Eliya

Jeff Pippenger
2023-10-21

Pa nthawi ya mapeto mu 1798, uthenga wa uneneri wa mtsinje wa Ulai wa m’Danieli chaputala 8 ndi 9 unatsegulidwa, ndipo William Miller anaukiridwa mu mzimu ndi mphamvu ya Eliya kuti alengeze kuyandikira kwa chiweruzo cha Mulungu.

Kuna William Miller nevamwe vaaishanda navo kwakapiwa kuparidza yambiro muAmerica. Nyika iyi yakava nzvimbo huru yekufamba kukuru kweAdvent. Pano ndipo pakazadzikiswa chiporofita chemharidzo yomutumwa wokutanga nenzira yakanyatsonyatsobuda pachena. Zvinyorwa zvaMiller nevamwe vake zvakatakurwa zvikaendeswa kunyika dziri kure. Kwese-kwese pasi rose kwakanga kwapindwa navamishinari, mashoko anofadza okudzoka kwaKristu nokukurumidza akatumirwa. Kure nokure kwakapararira shoko reevhangeri isingaperi, “Tyai Mwari, mumupe mbiri; nokuti nguva yokutonga kwake yasvika.” The Great Controversy, 368.

Ngenguva yokupedzisira muna 1989, shoko rechiporofita rerwizi Hidhekeri riri muna Danieri zvitsauko gumi kusvika gumi nezwiviri rakazarurwa, uye Future for America yakasimudzwa mumweya nesimba raEria kuti izivise kuswera pedyo kwekutonga kwaMwari.

VaMillerite vakazivisa kuvhurwa kwekutongwa, uye Future for America inozivisa kuvharwa kwekutongwa. Chimiro chechiporofita chevaMillerite chaiva masimba maviri anoparadza echihedheni, achiteverwa nehupapa. Chimiro chechiporofita cheFuture for America masimba matatu anoparadza echihedheni, achiteverwa nehupapa uye vozoteverwa nePurotesitendi yakatsauka.

VaMillerite vakatanga vari VaFiradherfia, vakazochinjira kuva VaRaodhikia. Future for America yakatanga iri VaRaodhikia, uye iri kuchinjira kuva VaFiradherfia. Kuchinja kweVaMillerite kubva kuFiradherfia kuenda kuRaodhikia kwakanga kwakabatana norufu rwaEria uye neshoko rake remhiko yaMozisi. Kuchinja kweFuture for America kwakabatana norufu nokumuka kwaEria naMozisi muna Zvakazarurwa 11.

Pakuvambwa kwekutongwa muna 1844, vaMillerite vakanga vazadzisa basa raEriya paGomo reKarimeri. Pakupera kwekutongwa, panguva yomurayiro weSvondo, sangano reFuture for America richange razadzisa basa raEriya paGomo reKarimeri. Munhoroondo yevaMillerite, zviratidzo zvitatu zvenguva yamakore makumi matanhatu namashanu yechiporofita, zvinotaurwa muna Isaya chitsauko 7, ndima 8, zvakadzokororwa apo ndudzi mbiri dzakabatanidzwa pamwechete dzikava rudzi rumwe kuti dzisimudzire nyanga yechiPurotesitendi yechikara chepanyika chaZvakazarurwa 13. Munhoroondo yeFuture for America zviratidzo zvitatu zveamakore makumi matanhatu namashanu mamwe chetewo zvinodzokororwazve apo ndudzi

mbiri dzinouya pamwechete kuumba nyanga yechiRepublicanism inotaura seshato.

Chekutanga panzvimbo nhatu dzakakosha idzodzo munhorooondo yechiporofita yeFuture for America, yaiva nguva yokuguma muna 1989. Yechipiri yaiva Gunyana 11, 2001, uye yechitatu ichava mutemo weSvondo uri kuuya nokukurumidza. Munhorooondo yavaMillerite, urongwa hwezviratidzo zvakakosha hwakaonekwa muna Isaya 7 hwakanga hwakapesaniswa naurongwa hwezviratidzo zvakakosha munhorooondo yaIsaya. Munhorooondo yeFuture for America, urongwa uhwu hunowirirana nechirevo chokutanga chemakore makumi matanhatu namashanu, kunyange pakuguma pasisina chinhu chipi nechipi chenguva. Kubva pana Gumiguru 22, 1844, kushandiswa kupi nokupi kwenguva yechiporofita kunyengerwa kwaSatani.

Ukulunga kwesiprofeto kokunamathela kulandelelwano lwezimpawu zendlela ezintathu njengoba zibekwe ku-Isaya isahluko sesikhombisa, ngokuphambene nokuhlelwa kwazo okubuyiselwe emuva emlandweni wamaMillerite, kusekelwe ngokwengxenye emthethweni wokukhulunywa kokuqala. Uhlelo lweminyaka engamashumi ayisithupha nanhlanu lukhulunywa okokuqala ku-Isaya isahluko sesikhombisa, futhi nakuba kungasekho isici sesikhathi seminyaka engamashumi ayisithupha nanhlanu lapho ukugcwaliseka kokugcina komlando wesiprofeto omelelwe yileyo minyaka kwenzeka enhlanganweni yokunyakaza ekugcineni, izimpawu zendlela ezintathu zisabonakala, futhi zisagcina ukuhleleka kwazo njengasemlandweni ka-Isaya.

Chikonzero chechipiri chokuchengeta urongwa hwekutanga hwema-waymark, ndihwo ukama hwenhorooondo yeMillerite apo makore makumi matanhatu namashanu akazadzikiswa, uye kuenderera mberi kune sangano reMillerite nesangano reFuture for America. Nhorooondo yeMillerite ndiyo yakanga iri mavambo, uye Future for America ndiyo magumo.

Kuburutso kwa vaMillerite kwakuguma muna 1863, apo kereke yeSeventh-day Adventist yakatanga yakarongeka zviripamutemo. Panguva iyoyo mutumwa waEriya akanga asvika panguva yokuguma muna 1798, apo chiratidzo cherwizi rweUlai chakazarurwa, akanyaradzwa uye akasimbirwa. Muna 1989, panguva yokuguma, apo chiratidzo cherwizi rweHidhekeli chakazarurwa, mutumwa waEriya akadzoka.

Kuzviruramisa kwechitatu kwekuchengeta urongwa hwepakutanga hwenzvimbo dzenzira kunowanikwa mumutsara wechiporofita unobata nechikara chepanyika nenyanga dzacho mbiri. Munhorooondo yeMillerite, marudzi maviri akabatanidzwa kuti aumbe nyanga yePurotesitendi. Munhorooondo yeFuture for America nyanga mbiri dzePurotesitendi yakatsauka neRepublicanism yakatsauka dzichabatanidzwa kuti dziambe rudzi rumwe chete rwuri “mufananidzo we,” uyewo “mufananidzo kune” chikara. Marudzi maviri anouya pamwe chete munhorooondo yekupedzisira kuti aumbe nyanga imwe chete yekereke nehurumende, anosvika pakuzadzikiswa ikoko paSunday law.

የአውሬው ምስል ሙሉ በሙሉ ሲያድግ፣ መደምደሚያው የእሱ ዕግን ማሳለፍ በመቻሉ ይረጋገጣል። የዚያ ምስል እድገት የጊዜ ሂደት ነው፤ ነገር ግን የአውሬው ምልክት በአንድ የጊዜ ነጥብ የሚፈጸም ነው። ምስሉ የሚያድግበት ጊዜ ከ1798 እስከ 1844 ድረስ ቤተ መቅደሱ ተሠርቶ በቆመባቸው አርባ ስድስት ዓመታት ይወከላል። የሪፐብሊካን ቀንድ የአውሬው ምስል በሚያድግበት የጊዜ ዘመን ውስጥ አንድ ሃይማኖታዊ-ፖለቲካዊ ቤተ መቅደስ ያቆማል።

Kukudziridzwa kwemufananidzo wechikara kwakatanga zvouporofita musu wa 11 Gunyana 2001. Dambudziko iroro rakaratidza kuuya kwePatriot Act, iyo yakaratidza kushanduka kwemutemo weBumbaro remitemo kubva pahwaro hwemutemo weChirungu kuenda pahwaro hwemutemo weRoma. Mutemo weChirungu wakavakirwa pachisungo chokuti munhu haana mhosva kusvikira mhosva yake yaratidzwa, uye mutemo weRoma wakavakirwa pachisungo chokuti munhu ane mhosva kusvikira asimbiswa kuti haana mhosva.

Heyo tembere yezvematongerwo enyika inovakwa kubva muna Gunyana 11, 2001 kusvika pamutemo weSvondo inoratidzwawo nekuumbwa kwemufananidzo wechikara. Nguva yechiprofita haichashandisiki, saka makore makumi mana namatanhatu ayo nyanga yeChiPurotesitendi yakavaka nawo tembere yomweya, anoratidza nguva, kwete poindi yenguva, apo nyanga yeChiRepublicanism inosimudza tembere yayo yechitendero nezvematongerwo enyika.

Zvikonzero zvikuru zvitatu zvinoruramisa kushandisa nhevedzano imwechete yezviratidzo zvitatu zvenguva yemakore makumi matanhatu nemashanu inomiririrwa muna Isaya 7 ndezvi: chokutanga, mutemo wokutanga kutaurwa; 742 BC, 723 BC na 677 BC, nokudaro makore gumi namapfumbamwe achiteverwa nemakore makumi mana namatanhatu. Mu nhoroondo yeMillerite zvakanga zvakapesana; 1798, 1844 na 1863, nokudaro makore makumi mana namatanhatu achiteverwa nemakore gumi namapfumbamwe.

Чукулта дугән рæстæг у æдзинад фысымты æмæ Ильяйы хъуыддæгты æмæ куысты фæдыл хъусындзинад. Илья ахызт рæстæджы фæстагмæ 1798 азы, цæмæй Даниилы чиныг уыд райгæрст (Даниил 8:14), уæддæр ахызт Кармелы хохы быцæумæ 1840 азы фæстæй 1844 азы онг, æмæ уæд фæстагмæ 1863 азы уыд бахъахъхъæнæг æгъдæуттæй æмæ традицийы богословиеимæ. Илья нæуæгæй ахызт рæстæджы фæстагмæ 1989 азы, цæмæй Даниилы чиныг уыд райгæрст. Пророчествойæй фæндаг кодта 2001 азы 11 сентябрымæ, кæдзы Кармелы хохы быцæу райдайæн кæны, цалынмæ кæрон кæна йæ цыдæрттæй цæуынмæ дæсныйы фæдзæхст закъоныл. Ильяйы хъуыддæгты æмæ куысты фæдыл хъусындзинад æххуыс кæны Исайы авд сæрыны равдыст фæндагбилдзæхты рæнхъытæн.

Muktadha wa pembe mbili za mnyama wa nchi hubainisha kwamba pembe zote mbili zinatoka katika mamlaka mbili na kuwa moja, moja katika mwanzo na nyingine katika mwisho wa ufalme wa sita wa unabii wa Biblia. Vijiti viwili vya ama mwanzo au mwisho vinapokusanywa na kuunganishwa pamoja kuwa taifa moja, vinawakilishwa kuwa vinajenga ama hekalu la kiroho mwanzoni au hekalu la kiroho la kidini-kisiasa mwishoni. Hekalu la bandia ni mfano wa hekalu la kipapa, ambamo papa ameketi katika hekalu la Mungu akijitangaza kuwa yeye ni Mungu.

Kana United States ikataura sedhiragoni panyaya yomutemo weSvondo, ichange ichizadzisa mufananidzo iwoyo chaiwo, nokuti inenge yavaka temberi yokunyepedzera umo kereke nehurumende zvatatanidzwa kuita tsvimbo imwe, uye kereke ndiyo ichange ichitonga ukama ihwohwo.

Muna Isaya chisere seveni, muporofita Isaya akatora mwanakomana wake kuti andoparidza shoko kuna mambo Ahazi panzira yemugero wedziva repamusoro, pedyo nomunda womuwachi.

A Lordi a ri eka Esaya a ku: “Fuma sweswi u ya hlangana na Ahazi, wena ni Shear-jashubi n’wana wa wena, emakumu ka nkholuko wa mati wa xidziva xa le henhla, endleleni ya nsimu ya mutshoveleri.” Esaya 7:3.

Izwi rokuti “shearjashub” rinoreva kuti “vakasara vachadzoka.” Vakasara vesangano rekutanga revaMillerite vakadzoka musangano reFuture for America muna 1989. Isaya nomwanakomana wake vanomiririra kutanga nokuguma, kubudikidza noukama hwavo sababa nomwanakomana. Vanoratidza mweya waEria waifanira kudzosa mwoyo yamadzibaba kuvana, nomwoyo yavana kumadzibaba. Isaya akanga achizivisa shoko raEria kuna mambo akaipa Ahazi. Pakati pezvimwe zviito zvake zvakaipa, Ahazi anozivikanwa nokuvhara mabasa etsanangudzo yetemberi uye nokumisa panzvimbo payo mufananidzo wetemberi yeAsiria.

Ahazi wakange ana makore makumi maviri paakatanga kutonga, akatonga makore gumi namatanhatu muJerusarema; haana kuita zvakarurama pamberi paJehovha Mwari wake, saDhavhidhi baba vake. Asi akafamba munzira yamadzimambo aIsraeri; zvirokwasvo akapawo mwanakomana wake kuti apfuure nomumoto, maererano nezvinonyangadza zvavahedheni vakadzingwa naJehovha pamberi pavana vaIsraeri. Akabayira zvakare, akapisira zvinonhuhwira panzvimbo dzakakwirira, pamusoro pezvikomo, uye pasi pemitu yose yakasvibira. Ipapo Rezini mambo weSiria naPeka mwanakomana waRemaria mambo waIsraeri vakauya kuJerusarema kuzorwa; vakakomba Ahazi, asi havana kukwanisa kumukunda. Panguva iyo Rezini mambo weSiria akadzorera Erati kuSiria, akadzinga vaJudha paErati; vaSiria vakauya kuErati, vakagaramo kusvikira nanhasi. Naizvozvo Ahazi akatuma nhume kuna Tigirati-pireseri mambo weAsiria, achiti, Ndiri muranda wenyu nomwanakomana wenyu; uyai, mundiponese muruoko rwamambo weSiria, nomuruoko rwamambo waIsraeri, vanondimukira. Ahazi akatora sirivha nendarama zvakanikwa mumba maJehovha, nomupfuma hweimba yamambo, akazvitumira sechipo kuna mambo weAsiria. Mambo weAsiria akamunzwa; nokuti mambo weAsiria akakwira akarwa neDhamasiko, akaritora, akatapira vanhu varo kuKiri, akauraya Rezini. Mambo Ahazi akaenda kuDhamasiko kundosangana naTigirati-pireseri mambo weAsiria, akaona aritari yaiva paDhamasiko; mambo Ahazi akatumira kumuprista Uriya chimiro cheartari, nomufananidzo wayo, maererano namagadzirirwo ayo ose. Muprista Uriya akavaka aritari maererano nezvose zvakanga zvatumirwa namambo Ahazi kubva kuDhamasiko; saizvozvo muprista Uriya akaiita mambo Ahazi asati adzoka kubva kuDhamasiko. Zvino mambo paakadzoka kubva kuDhamasiko, mambo akaona aritari; mambo akaswedera paaritari, akabayira pamusoro payo. Akapisira chibayiro chake chinopiswa nechipiriso chake chezviyo, akadurura chipiriso chake chinodururwa, akasasa ropa rezvibayiro zvake zverugare pamusoro pearitari. Akaunzawo aritari yendarira yaiva pamberi paJehovha kubva pamberi peimba, kubva pakati pearitari neimba yaJehovha, akaiisa kurutivi rwokumusoro rwearitari. Ipapo mambo Ahazi akaraira muprista Uriya, achiti, Paaritari huru pisai chibayiro chamangwanani chinopiswa, nechipiriso chamadekwana chezviyo, nechibayiro chamambo chinopiswa, nechipiriso chake chezviyo, pamwe nechibayiro chinopiswa chavanhu vose venyika, nezvipiriso zvavo zvezviyo, nezvipiriso zvavo zvinodururwa; usase pairi ropa rose rechibayiro chinopiswa, neropa rose rechibayiro; uye aritari yendarira ichava yangu yokubvunzira nayo. Muprista Uriya akaita saizvozvo, maererano nezvose zvaakarirwa namambo Ahazi. Mambo Ahazi akacheke

micheto yezvigadziko, akabvisa mbiya dzokugezera padziri; akaburusawo gungwa kubva pamusoro penzombe dzendarira dzaiva pasi paro, akariisa pamusoro pechikuva chematombo. Nendariro resabata ravakanga vavaka muimba, nomukova wokupinda nawo wamambo uri kunze, akazvishandura kubva paimba yaJehovha nokuda kwamambo weAsiria. 2 Madzimambo 16:2–18.

Mambo wa Asiria anomirira mambo wokumusoro, icho chiri chiratidzo chouPapacy. Mambo akaipa Ahazi akanga ari mutungamiri chaiye waJudha, nyika inobwinya chaiyo. Apo Isaya nomwanakomana wake vakasangana naye pamugero wedziva rokumusoro pedyo nomunda womufudzi wezvipeko, neshoko rokuti vakasara vaizodzoka, mambo akaipa akanga ari mudambudziko rehondo yomunyika pakati pokumusoro nokumaodzanyemba. Mudambudziko iroro, akaramba shoko raakapiwa naMwari kubudikidza nomuprofita Isaya, akatendeukira kuna mambo chaiye wokumusoro kuti amudzivirire.

Mamiro ezvinhu ari muna Isaya 7 anoratidza mutungamiri wenyika yomweya inobwinya anosvika kuupapa achitsvaka sungano munguva yehondo yevagari vomunyika, panzvimbo yokusvika kuna Mwari. Kupandukira kwaAhazi Mwari kunomiririrwa nokuti akaenda kunoshanyira mambo wokumusoro, akagadzira mufananidzo wetemberi yamwari wamambo wokumusoro, uye akatumira mufananidzo wetemberi iyoyo kumupristi mukuru muJerusarema, uyo akazovaka kopi yetemberi yenhema mukati menzvimbo dzinoyera dzeimba tsvene yaMwari. Mambo akaipa Ahazi anomirira hurumende, uye kubatana kwemupristi mukuru naye kunomirira kusanganiswa kwechechi nehurumende.

Kupanduka huko halisi kunawakilisha kupanduka kwa kiongozi wa nchi ya utukufu ya kiroho, ambaye anaiga ibada ya upapa (mfalme wa kaskazini) na kuisimamisha ibada ya kweli ya patakatifu pa Mungu. Kupanduka kwa Ahazi kunawakilisha uongozi wa Marekani, ambao unasimamisha hekalu bandia katika nchi ya utukufu, ambalo ni nakala ya hekalu la mfalme wa kaskazini.

Mamiriro echiprofita eIsaya 7 anomiririra kutanga kwemakore makumi matanhatu namashanu echikara chepanyika, uye zvakanyanya zvikuru nguva yokuguma kwechikara chepanyika. Pane chiedza chikuru chinogona kuunganidzwa kubva mumamiriro echiprofita eIsaya 7, asi panguva ino tiri kungoshandisa musimbote wokuti Kristu anoratidza kuguma kwechinhu, nokutanga kwechinhu. Pano tiri kushandisa dudziro iyi, kwete zvikuru kuti tinyatsopinda zvakadzama mumigumisiro yemamiriro enhoroondo eIsaya 7. Tiri kuratidza kuti apo runyanga rweRepublicanism yakatsauka runobatana norunyanga rwePurotesitendi yakatsauka, zvinomiririra kuvakwa kwetembere yokunyepedzera.

Kumisikidzwa kwetembere yenhema, yakatevedzerwa patembere yamambo wokumusoro, kunomiririra nhoroondo yenguva apo mufananidzo wechikara unoubwa, uye ndiko kuedzwa kukuru kwavanhu vaMwari, uko kuchasarudzwa nako magumo avo asingaperi.

“Nyenkanfoō no akyerē me pefee se wōbeyē aboa no mfonini no ansa na ahummōborō bere no atwa to; efise eno na ebeyē sōhwe kese ama Onyankopōn nkurofoō, a enam so na wobesi wōn daa nkwa no ho gyinae.

“Ichi ndicho chiyeso icho anthu a Mulungu ayenera kukhala nacho asanasindikizidwe. Onse amene anatsimikizira kukhulupirika kwawo kwa Mulungu mwa kusunga malamulo Ake, ndi kukana kulandira sabata yachinyengo, adzaikidwa pansu pa mbendera ya Ambuye Mulungu Yehova, ndipo adzalandira chisindikizo cha Mulungu wamoyo. Iwo amene ataya choonadi chochokera kumwamba ndi kulandira sabata la Lamlungu, adzalandira chilembo cha chilombo” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 976.

MaAdventist ezuva reNomwe, avo vari “vanhu vaMwari” veRaodhikia, vane “muedzo mukuru” unoitika nguva yengoni isati yapera. Ndiwo “muedzo” wavanofanira kupfuura mauri “vasati vaiswa chisimbiso.” Chisimbiso chaMwari nokupera kwenguva yengoni zvinoitika pamutemo weSvondo. Kuumbwa kwemufananidzo wechikara kunoitika munguva inotungamirira kumutemo weSvondo uye inoguma pauri. Mufananidzo wechikara nokuumbwa kwawo ichokwadi chichasarudza magumo edu okusingaperi. Kuumbwa kwemufananidzo iwoyo kwakaratiidzwa sekubatanidzwa kwetsvimbo mbiri kuti kuve rudzi rumwe. Kubatanidzwa kwetsvimbo mbiri kunoitika pakutanga kwenhorroondo yeUnited States, uyezve pakuguma kwayo. Pakutanga, tsvimbo mbiri dzakabatanidzwa kuti dzimise nyanga yePurotesitendi, uye pakuguma tsvimbo mbiri dzinobatanidzwa kuti dzimise nyanga yeRepublican.

Mu mbiri yoyambirira ya 1798 mpaka 1844, kachisi wa nyanga ya Chiprotestanti anamangidwa. Patapita zaka khumi ndi zisanu ndi zinayi, purezidenti woyamba wa Chirepublikani wa nyanga ya Chirepublikani anayankhula ngati mwanawankhosa, ndipo pochita zimenezo anayamba njira yomasula akapolo, koma zinam’tengera moyo wake. Mwanawankhosa wa Mulungu anafera pa mtanda kuti amasule anthu ku ukapolo wa tchimo, koma zinam’tengera moyo wake. Mtanda ndi Chilengezo cha Kumasulidwa. Mu mbiri imene nyanga ya Chirepublikani inali kumasula akapolo, nyanga ya Chiprotestanti inakana ulosi wa ukapolo. Mu mbiri ya lamulo la Lamlungu, pamene nyanga ya Chirepublikani ikukhazikitsanso ukapolo wauzimu, nyanga ya Chiprotestanti idzakhala ikulalikira uthenga umene umamasula ogwidwawo.

Mutungamiri wekupedzisira wenyanga yeRepublican yechikara chepanyika achataura seshato, uye paachadaro, nyanga yechiPurotesitendi yechokwadi ichasimudzwa sechiratidzo. Izvozvo zvinofananidzirwa munyanga mbiri dzehumambo hweMedhia nePeresia hwechokwadi nehwepamweya. Humambo hwechokwadi hweMedhia nePeresia hwaiva ushe hwechipiri muhuporofita hweBhaibheri, uye ushe hwechitanhatu muhuporofita hweBhaibheri ihwo humambo hwepamweya hweMedhia nePeresia. Mubhuku raDanieri, gondohwe reMedhia nePeresia raiva nenyanga mbiri, sezvakaitawo United States, asi nyanga yechipiri ndiyo yakazomuka pakupedzisira.

Ipapo niinua mato yangu, nikaona, na tazama, mbele ya mto alisimama kondoo dume mwenye pembe mbili; na zile pembe mbili zilikuwa ndefu; lakini moja ilikuwa ndefu kuliko ile nyingine, nayo ile ndefu zaidi ilitokea baadaye. Danieli 8:3.

Mu mbiri y’ubuhanuzi bw’innyamaswa yo ku isi n’amahembe yayo yombi, ihembe ry’Abaporotesitanti ryabanje kumenyekana; ariko aho kuzamuka no kurangiza umurimo, ryasubiye mu butayu bw’ubuhumi bwa Lawodikiya. Mu mateka ubwo ihembe ry’Abarepubulikani rivuga nk’igisato, kandi rigashyiraho itegeko rya vuba ry’Umunsi w’Icyumweru, ni bwo ihembe ry’ukuri

ry'Abaporotesitanti rizaherako rishyirwe hejuru nk'ikimenyetso. Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi b'i Lawodikiya bonyine bamenya ikigeragezo gishushanywa n'ikorwa ry'igishushanyo cy'inyamaswa ni bo bazahabwa ikimenyetso cy'Imana igihe igihe cy'imbabazi kizaba gifunzwe. Ubutumwa bugaragaza iyi nzira y'igeragezwa ubu burimo gukurwaho ikimenyetso ku bantu bose bashaka kubyungukiramo.

U-Elija weza kubo bonke abantu, wathi, Koda kube nini nichemeka phakathi kwemibono lemibili? Nxa uJehova enguNkulunkulu, mlandeleni; kodwa nxa kunguBhali, mlandeleni. Kodwa abantu kabamphendulanga ngelizwi. 1 AmaKhosi 18:21.